

Zsolt Péter

Helyi választási paradoxon

Miközben a kopogtatócédulák gyűjtése zajlik, meglehetősen kevés írás jelenik meg arról, hogy milyen helyzet állhat elő a helyhatósági választásokon. Az emberek zömében igazodnak az erősebbhez. A vélemények mozgásában egy ún. "vonatszerelvény-hatás" érvényesül, a bizonytalankodók odacsapódnak a többséghez, mert a nyertesekhez akarnak tartozni, amitől a több még több lesz. A Fidesz népszerűsége nem ingott meg, ezért aggódnia a helyhatósági választások miatt aligha kell.

A pártok központjai szinte kivétel nélkül a kopogtatócédulák megszerzésének maximalizálására törekednek. Ugyan rendkívül kevés is elég ahhoz, hogy jelöltjeiket megnevezhessék, de a kopogtatóknak számukra más jelentősége van, mint a jelöltállítás. (A kisebb pártok és a civilek esetében ugyanakkor már ez gondot jelent.) A parlamenti pártok kopogtatógyűjtés-maximalizálása két ok miatt történik. Egyrészt, mert aktivistáikat így kényszerítik munkára, azaz jelöltjeik így ismerik meg jobban saját területeiket, így kényszerülnek rá, hogy beszélgessenek választóikkal. Ez tehát társadalmilag is hasznos. Másfelől aki begyűjtött egy kopogtatót, az jó eséllyel gondolhatja azt, hogy az illető a választásokon is rá szavaz majd.

A kopogtató-maximalizálás tehát nem a kisebbek kiszorítása céljával történik, de sajnálatosan van egy ilyen nem kívánt hatása is. Ezen a ponton válik érdekessé igazán a helyzet, hiszen előállnak olyan variációk, amelyek már nem kedveznek magának a fölöslegesen sok kopogtatót gyűjtőnek sem.

Nem kétséges ugyanis, hogy a parlamenti pártok meg tudják szerezni a helyi választásokon szükséges minimális kopogtatót, és minden területen tudnak képviselőjelöltet állítani. A testületekbe azonban ettől még nem biztos, hogy bekerülnek, ha és amennyiben vannak helyi szervezetek, amelyek komolyabb társadalmi munkáiknak köszönhetően kiszoríthatják őket. Mégis az várható, hogy ezek a szervezetek - minél nagyobb a település annál valószínűbb módon - nem képesek még teljes létszámú jelöltállításra sem. Ebben az esetben pedig esélytelenekké is válnak, s így minden testületben a Fideszen kívül az MSZP, a Jobbik és az LMP képviselői foglalhatnak majd helyet.

Így a Fidesz több településen öngólt lőhet, mert elképzelhető, hogy van ahol az MSZP-vel, van ahol a helyi LMP-vel, van ahol a helyi Jobbikkal nem szeretne igazán együtt dolgozni, még úgy se, hogy a fentebb említettek ellenzékiként ülnek be a testületbe. A kopogtató-gyűjtés maximalizálása ugyanis nem a többi parlament párttól szívja el teljesen a levegőt, hanem a civilektől és a kispártoktól.

A kérdés most az, hogy a Fidesz átgondolja-e országos szinten, hogy kikkel szeretne együtt dolgozni, és most, az utolsó pillanatban még módosíthat a stratégiáján. Nyilván erre nem fog sor kerülni, de nagyon érdekes, ahogy feltehetően minden pártnál a helyi szintű kapcsolatok és az országos szintű elvárások között konfliktus keletkezik.

Egy ilyenre példa Veresegyháza, ahol az LMP elvárásai miatt indul polgármesterjelöltjük, ami viszont épp annak a polgármesternek a malmára hajtja a vizet, akit maga az LMP is szeretne "nyugdíjba küldeni". A mohóság így válik öngóllá, miközben a kérdés mindenki számára világos: kikkel szeretnék egy testületben dolgozni? Ha ez a kérdés megfogalmazódik, kialakítható a helyi optimális megoldás. A pártközpontok azonban félnek az autonómiát alacsonyabb szintre tolni, ezért maradhat minden paradoxon.